

კომერციულ განაპი აქტივების ხარისხის ეკონომიკური ანალიზი

ალეკო ქუთათელაძე

სტუ-ის პროფესორი

ზურაბ ჩხაიძე

სტუ დოქტორანტი

რეზიუმე

მატერიალური წარმოების დარგების პროდუქციის ხარისხის, სოციალური სფეროს პროდუქტებისა და მომსახურებათა ხარისხის პრობლემებზე გამოქვეყნებულია მრავალი ნიგნი, მონოგრაფია და სამეცნიერო სტატია; თუმცა, საბანკო სფერო ითვლება ეკონომიკის თავისებურ დარგად განვითარების მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი კანონზომიერებებით.

აქტივების ხარისხი წარმოადგენს იმ თვისებების ერთობლიობას, რომლებიც უზრუნველყოფს ბანკის მიერ დაბანდებული ფულადი სახსრების სრულ დაბრუნებადობას ხელშეკრულებით დათქმულ ვადებში და ბანკის კუთვნილი ნაზარდი ღირებულების გათვალისწინებით.

საბანკო ბიზნესის თანამედროვე თეორიაში აქტივებისა და პასივების მართვა განიხილება, როგორც საბანკო ბალანსის მართვის კოორდინირებული პროცესი, რომელიც ითვალისწინებს პროცენტის განაკვეთისა და ლიკვიდურობის ცვლილების ალტერნატიულ სცენარებს.

აქტივებისა და პასივების მართვის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ იგი საკრედიტო პორტფელის ამჟამად გამოყენებულ მეთოდებს აერთიანებს ბანკის ბალანსის მართვის ერთიან

პროცესად და არ წარმოადგენს მისი ცალკეული ნაწილების მართვას.

საკვანძო სიტყვები: კომერციული ბანკი, აქტივები, პასივები, აქტივების ხარისხი, ეკონომიკა, პროდუქციის ხარისხი, დეპოზიტები.

შესავალი

საბანკო პროდუქტებზე მოთხოვნილებათა და მათი წარმოებისა და რეალიზაციის გზებისა და საშუალებების მრავალფეროვნება და მათი კავშირი სოციალურ-ეკონომიკურ პრობლემებთან აუცილებელს ხდის საბანკო აქტივების ხარისხსთან დაკავშირებული საკითხების კომპლექსურ გადანწყვეტას. მთელი საბანკო საქმიანობა ორიენტირებული უნდა იყოს აქტივების ხარისხის გაუმჯობესებაზე. ამასთან, საჭიროა იმის დადგენა, აქტივების ხარისხის გაუმჯობესებას უწყობს თუ არა ხელს საბანკო რესურსების ფორმირებისა და გამოყენების მექანიზმის ყველა ელემენტი. თუ ამ ელემენტების მუშაობა ამ მიმართულებით არ არის ეფექტიანი ან არის ნაკლებ ეფექტიანი, საჭიროა ბანკის საქმიანობაში ცვლილებების შეტანა, რომლებიც მიზნად ისახავს საწესდებო კაპიტალის ან მოზიდული სახსრების მოცულობის გაზრდას და სასესხო კაპიტალისა და ბაზარზე საბანკო პროდუქტებისა და მომსახურებათა ოპერაციების ეფექტიანობის გაუმჯობესებას. თუმცა, არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ არსებობს საბანკო პროდუქტების ხარისხის გაუმჯობესების ზღვარი ზოგადად და საბანკო აქტივების ხარისხის გაუმჯობესების ზღვარი კონკრეტულად. ასე მაგალითად, არ შეიძლება, მისაღებად ჩაითვალოს აქტივების ცალკეული ჯგუფების (უვადო აქტივები, მოთხოვნამდე ვადით განთავსებული აქტივები) მოცულობის გადამეტებული ზრდა, დასრულებული საპროცენტო ტარიფების დადგენა და სხვ.

ძირითადი ტექსტი

დღევანდლამდე ისეთი ცნებები, როგორიცაა „პროდუქციის ხარისხი“, „საქონლის ხარისხი“, „მომსახურების ხარისხი“, და-

უსრლებელი დისკუსიების საგანს წარმოადგენს. ამ ცნებათა არსის შესახებ არსებობს მრავალი სხვადასხვა და ხშირად, ურთიერთგამომრიცხავი აზრი.

დღეს ავტორთა უმეტესობა გარკვეული დაშვებებით, ემხრობა შემდეგ განსაზღვრებას: „პროდუქციის ხარისხი არის იმ თვისებათა ერთობლიობა, რომლებიც განაპირობებს პროდუქციის უნარს, მისი დანიშნულების შესაბამისად, დააკმაყოფილოს გარკვეული მოთხოვნილებები“. აღნიშნული განმარტება გამოიყენებოდა ჯერ კიდევ გეგმიური, ცენტრალიზებული მეურნეობის პირობებში, მიზანშეწონილია მისი დაზუსტება საბაზრო პირობების გათვალისწინებით.

პირველ რიგში, მოთხოვნილებები უნდა იყოს კონკრეტული, ე.ი. მითითებული უნდა იყოს ადგილი, დრო, მოცულობა და ხარისხობრივი პარამეტრები. ისინი შეიძლება, გამოხატავდეს სოციალური სისტემის რომელიმე ელემენტის (მთლიანად მოსახლეობის, სოციალური ჯგუფის, ეროვნული მეურნეობის ან მისი რომელიმე სექტორის) ან ინტერესებს, ან ამ ინტერესების რომელიმე ასპექტს.

იმისდა მიხედვით, თუ კონკრეტულად რა მოთხოვნილებაზეა საუბარი, შეიძლება, მივიღოთ ხარისხის ცნებათა მთელი სისტემა, რომელთაგან თითოეულ ცნებას ექნება განსაზღვრული მნიშვნელობა:

- წარმოების ცალკეული დარგების პროდუქციის ხარისხი;
- საექსპორტო და საიმპორტო საქონლის ხარისხი;
- საბანკო პროდუქტებისა და მომსახურებათა ხარისხი;
- ეკონომიკის საბანკო სექტორში არსებული აქტივებისა და პასივების ხარისხი;
- სოციალური სფეროს ქვედანაყოფებში შექმნილ მომსახურებათა ხარისხი.

თუ ყველა კონკრეტულ მოთხოვნილებათა სისტემაში დაფიქსირებულია ესა თუ ის მოთხოვნილება, მაშინ ჩნდება მისი დაკმაყოფილების ორი სხვადასხვა საშუალება. პირველი მათგანი ფიქსირდება, როგორც პროდუქციის ან მომსახურების ერთი რომელიმე სახეობა, რომელიც აკმაყოფილებს მოცემულ

მოთხოვნილებას. მეორე კი - განიხილავს იმ პროდუქტებისა და მომსახურებათა სისტემას, რომელთა დახმარებითაც კმაყოფილება მოცემული მოთხოვნილება. მაგალითად, კონკრეტული მოთხოვნილება საბანკო სესხის მიღებაზე შეიძლება დაკმაყოფილდეს სისტემური დოკუმენტების წარდგენით სესხის გაცემისთვის საჭირო სხვა პირობებთან ერთად (გირაო, თავდებობა). ამა თუ იმ პირობის ხარისხის შეცვლამ შეიძლება არაპირდაპირი გზით (მისივე მეშვეობით) იმოქმედოს მოთხოვნილების დაკმაყოფილების ხარისხზე. ამასთან, პროდუქტის ყოველი კონკრეტული სახეობა შეიძლება განვიხილოთ მისი სხვა პროდუქტით ჩანაცვლების კუთხით.

ხარისხის ცნების ძირითადი მომენტი არის სხვადასხვა სამომხმარებლო ღირებულებათა თანაზომვადობის დაშვება მხოლოდ ერთი და იგივე კონკრეტული მოთხოვნილების ფარგლებში.

განვიხილოთ კომერციული ბანკების აქტივების ჯგუფებისა და სახეობების ერთობლიობის საშუალებებზე კონკრეტული მოთხოვნილების დაკმაყოფილების მაგალითი. იმისდა მიხედვით, თუ ვის სარგებლობაშია ბანკის აქტივები, შესაძლებელია მათი სხვადასხვა ჯგუფებად დაყოფა სხვადასხვა ნიშნით. ასე მაგალითად, აქტივები, რომლებიც დროებით სარგებლობაში გადაეცემა სხვა სუბიექტებს, შეიძლება, აკმაყოფილებდეს იმ პირების მოთხოვნილებებს, ვისაც ისინი ეკუთვნის მოცემულ მომენტში, ვინც მათით სარგებლობს:

- სახელმწიფო მინისტრების, უწყებებისა და ადგილობრივი სახელისუფლებო ორგანოების სახით;
- სახელმწიფო არასაბიუჯეტო ფონდები (ფედერალური, სუბფედერალური და ადგილობრივი);
- სახელმწიფო საკუთრებაში მყოფი კომერციული და არაკომერციული ორგანიზაციები;
- არასახელმწიფო საწარმოები და ორგანიზაციები;
- კერძო მენარმეები და სხვა ფიზიკური პირები;
- უცხო სახელმწიფოები, ბანკები, ფინანსური ორგანიზაციები და სხვა არარეზიდენტები.

ყველა ამ შემთხვევაში სხვა სუბიექტებისადმი დროებით სარგებლობაში გადაცემული აქტივების სამომხმარებლო თვისებებს დამატებითი მოთხოვნები წაყენება, რაც შეიძლება გამოიხატოს იმ თვისებათა გაზრდილი რაოდენობით, რომლებიც განსაზღვრავს აქტივების ხარისხს. მაგალითად, ბანკის აქტივების სტრუქტურა, როგორც ხარისხის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორი, უნდა შეესაბამებოდეს პასივების სტრუქტურას, რაც გამორიცხავს რესურსების ბაზაში შესაძლო გადახრებს აქტივებზე ოპერაციების სრული მოცულობით შესრულებისას.

აქტივების სტრუქტურა სუბიექტების მიხედვით გვიჩვენებს, თუ ბანკი ეკონომიკის რომელ სექტორებში მიმართავს საკუთარ რესურსებს და რამდენად მრავალფეროვანია მისი დაბანდებები. რაც ნაკლებია ბანკის რესურსების კონცენტრაცია ერთ რომელიმე ჯგუფში, მით უფრო საიმედოდ ითვლება ბანკი. თუმცა, შევნიშნავთ, რომ თუ აქტივების გამოყენება რამდენიმე მიმართულებით ხდება (მაგალითად, მოკლევადიანი აქტივები, უვადო, ერთდღიანი, 30 დღემდე ვადით) ან არის მრავალფუნქციური თავისი დანიშნულებით (შენობები, ნაგებობები და სხვ.), მაშინ კონკრეტული მოთხოვნების ცნება შეიძლება, ეხებოდეს მოხმარების მხოლოდ ერთ სფეროს. ამასთან, ერთი და იგივე სამომხმარებლო ღირებულება შეიძლება აკმაყოფილებდეს მისი გამოყენების სხვადასხვა სფეროს კონკრეტულ მოთხოვნილებებს და ამასთან, ხასიათდებოდეს სხვადასხვა ხარისხით.

ძირითადად, დებატები მიმდინარეობს პროდუქციის ხარისხის ცნებებსა და პროდუქციის სამომხმარებლო ღირებულებას შორის არსებულ კავშირ-ურთიერთობებზე. ავტორთა ერთი ჯგუფი ხარისხს სამომხმარებლო ღირებულებისგან დამოუკიდებლად განიხილავს, უპირისპირებს რა ერთმანეთს ამ ცნებებს; სხვები მათ, როგორც იდენტურს, ისე განიხილავენ. ასეთი მსჯელობა ძირითადად ეხება მატერიალური წარმოების დარგების პროდუქციის ხარისხს, რადგან ამ შემთხვევაში ხარისხი იქმნება პროდუქციის წარმოების პროცესში და გამოვლინდება პროდუქციის მოხმარებისას. რაც შეეხება საბანკო

პროდუქტებს - კრედიტებს, ფასიან ქალაღდებსა და სხვა აქტივებს, პროდუქციის სამომხმარებლო ღირებულებისა და ხარისხის ცნებებს აქ განსხვავებული მნიშვნელობები აქვს.

ამ განსხვავების ერთ-ერთ განმსაზღვრელ მომენტად ითვლება ის, რომ სამომხმარებლო ღირებულება აერთიანებს პროდუქციის ყველა თვისებას, რომელიც დაკავშირებულია მის უნართან, დააკმაყოფილოს ადამიანური მოთხოვნილებები მაშინ, როდესაც ხარისხი ხასიათდება ამ თვისებებიდან მხოლოდ ზოგიერთი მათგანით, რომლებიც კავშირშია მოცემულ კონკრეტულ მოთხოვნილებასთან.

ხარისხის ცნების, როგორც ეკონომიკური ანალიზის ერთ-ერთი ინსტრუმენტის, გამოყენებისთვის საჭიროა, რომ ეს ცნება ითვალისწინებდეს პროდუქციისა და მომსახურების მომხმარებელთა მოთხოვნებს. ეკონომიკის საბანკო სექტორში ასეთი მოთხოვნები დგინდება საკრედიტო პოლიტიკის შემუშავებისას და საკრედიტო პროცესების ორგანიზებისას.

საკრედიტო პროცესის ორგანიზებაში იგულისხმება დაკრედიტების ტექნიკა და ტექნოლოგია დასრულებული საკრედიტო გარიგების ხარისხის ხარჯზე საბანკო საქმიანობის საკანონმდებლო ნორმების დაცვის, საკრედიტო რისკის შემცირებისა და საკმარისი მოგების მიღების მიზნით.

დაკრედიტების პროცესი გულისხმობს რამდენიმე ეტაპის განხორციელებას, რომელთაგან თითოეულზე შესაძლებელია ბანკისთვის კრედიტის საიმედოობისა და მომგებიანობის განსაზღვრა კრედიტის ხარისხობრივი მახასიათებლების საფუძველზე, რაც თავის მხრივ, იძლევა ურთიერთობის დამყარების საშუალებას საკრედიტო განყოფილებასა და ბანკის იმ სხვა სტრუქტურულ დანაყოფებს შორის, რომელთა საქმიანობაშიც შედის კრედიტის გაცემა და კრედიტებისა და აქტივების სხვა ოპერაციების მართვა.

ზოგადად, საბანკო საქმისა და კონკრეტულად კი - დაკრედიტების პროცესის ორგანიზების უმთავრესი ამოცანაა აქტივებისა და პასივების მართვის ხარისხის შემდგომი სრულყოფის მიმართულებების შესწავლა. ეს ნიშნავს იმას, რომ მაჩვენებ-

ლებისა და მეთოდების გარკვეული სისტემის საშუალებით შეიძლება, გაიზომოს აქტივების ეფექტურობის დონე, დადგინდეს აქტივების განაწილების ისეთი მდგომარეობა, რომელიც უზრუნველყოფს კომერციული ბანკის ლიკვიდურობასა და მაქსიმალური მოგების მიღებას. აღნიშნული საჭიროებს საბანკო აქტივების ხარისხის თეორიის საფუძვლების მეცნიერულ დამუშავებასა და აქტივების განაწილებისა და კონვერტაციის ეფექტურობის კრიტერიუმების განსაზღვრას.

მატერიალური წარმოების დარგების პროდუქციის ხარისხის, სოციალური სფეროს პროდუქტებისა და მომსახურებათა ხარისხის პრობლემებზე გამოქვეყნებულია მრავალი წიგნი, მონოგრაფია და სამეცნიერო სტატია; თუმცა, საბანკო სფერო ითვლება ეკონომიკის თავისებურ დარგად განვითარების მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი კანონზომიერებებით.

საბანკო საქმიანობაზე აისახება აღწარმოების პროცესის მთელი მიმდინარეობა და საქონლის განვითარების, წარმოებისა და მიმოქცევის სხვადასხვა მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები. ამიტომ თეორიულ ჭრილში უკვე შედარებით დამუშავებული პროდუქციის ხარისხის თეორიის საკითხებიც კი საბანკო სექტორში შეუძლებელია მექანიკურად იქნას გამოყენებული სხვა დარგებთან მიმართებაში. აღნიშნული გარემოებების გამო საბანკო ბიზნესის მეცნიერებისა და პრაქტიკის წინაშე დგება შემდეგი სპეციფიური ამოცანა - შესწავლილი იქნას საბანკო აქტივების განთავსებისა და გამოყენების ხარისხობრივი მდგომარეობა. აქედან გამომდინარე, უდავოა, რომ აქტივების ხარისხის კვლევა განიხილება, როგორც დამოუკიდებელი ეკონომიკური კატეგორიის კვლევა.

მით უმეტეს, რომ ეკონომიკურ ლიტერატურაში დღემდე არ არსებობს ცალკეული მონოგრაფიული თუ კოლექტიური სამეცნიერო ნაშრომები მოცემული პრობლემის შესახებ. ასეთ პირობებში აქტივების მართვის ხარისხის შეფასება კაპიტალის საკმარისობის მეცნიერულ ანალიზთან ერთად გულისხმობს შემდეგს:

- აქტივების ხარისხის, როგორც დამოუკიდებელი ეკონომ-

იკური კატეგორიის, არსის დაზუსტება;

- საბანკო აქტივების ძირითადი სახეების დახასიათება, აქტივების შემადგენლობისა და სტრუქტურის ანალიზი;

- ბანკების ფინანსური მდგომარეობის შეფასების მაჩვენებლების სისტემატიზაცია აქტივების მართვის სტრატეგიის ფარგლებში;

- საკრედიტო პროცესის ორგანიზების ოპტიმალური ვარიანტების დადგენა;

- აქტივების ხარისხის განმსაზღვრელი ფაქტორების შეფასება და სხვ.

აქტივების მაღალი ხარისხი, პირველ რიგში, განისაზღვრება დაბანდებული ფულადი სახსრების სრული ან პოტენციურად სრული დაბრუნებადობით. მოცემულ შემთხვევაში აქტივების ხარისხის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნიშანი ემთხვევა კრედიტის დაბრუნებადობის პრინციპს. გარდა ამისა, აქტივების ხარისხზე არსებით გავლენას ახდენს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული კრედიტის დაბრუნებადობის ვადები.

და ბოლოს, აქტივების მაღალი ხარისხი უზრუნველყოფილია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა უზრუნველყოფილია ბანკის მიერ დაბანდებული სახსრების სრული დაბრუნებადობა დათქმულ ვადაში ნაზარდი ღირებულებით.

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, შეიძლება, გაკეთდეს დასკვნა, რომ აქტივების ხარისხი წარმოადგენს იმ თვისებების ერთობლიობას, რომლებიც უზრუნველყოფს ბანკის მიერ დაბანდებული ფულადი სახსრების სრულ დაბრუნებადობას ხელშეკრულებით დათქმულ ვადებში და ბანკის კუთვნილი ნაზარდი ღირებულების გათვალისწინებით.

ამ განსაზღვრების პრაქტიკული გამოყენებისთვის საჭიროა საბანკო აქტივების გადანაწილება შემდეგ ჯგუფებად:

1. სასესხო აქტივები, რომელთა ნილად როგორც წესი, მოდის ყველა აქტივის საერთო ღირებულების 75%-მდე.

2. სალარო ნაშთები და ნაშთები საკორესპონდენტო ანგარიშებზე ცენტრალურ ბანკში და თავად კომერციულ ბანკებში. სალარო ნაშთის საკმარისო ოდენობით ქონა ბანკნოტებისა და

მონეტების სახით აუცილებელია ბანკის მხრიდან მიმდინარე ვალდებულებების შესასრულებლად და ნაღდი ფულით გადახდების საწარმოებლად ძირითადად, ფიზიკურ პირებთან ანგარიშსწორების მიზნით. იგი წარმოიქმნება სავაჭრო ორგანიზაციების ამონაგების ინკასაციის ხარჯზე, რომელსაც იღებს ბანკი ნაღდი ფულით.

3. გადაყიდვის მიზნით არსებული ფასიანი ქაღალდები და ლიკვიდურობის შენარჩუნებისთვის საჭირო სხვა ინსტრუმენტები, რომელთა რიცხვსაც განეკუთვნება ინვესტიციები, როგორც წესი, მოკლევადიან სახელმწიფო ფასიან ქაღალდებში, რომლებშიც შედის პროცენტით ვადიანი დეპოზიტები სხვა ბანკებში, რომლებიც ითვლება მაღალლიკვიდურ და მომგებიან აქტივებად, რადგან ხდება მათი ნაღდ ფულად სახსრებად გადაქცევა დროში მინიმალური შეფერხებით და დანაკარგის უმნიშვნელო რისკით.

4. ობლიგაციები, ვექსელები, აქციები და სხვა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები, რომლებსაც იყენებს ბანკი ისეთი შემოსავლების მიღების ანგარიშით, რომელთა ზომაც დამოკიდებული იქნება მის ტარიფზე.

5. ძირითადი საშუალებები და არამატერიალური აქტივები, მათ შორის შენობა-ნაგებობების, აღჭურვილობისა და ქალიშვილ კომპანიებსა და სხვა მცირე ორგანიზაციებში ინვესტიციების ნარჩენი ღირებულება. მათ უკავშირდება საოპერაციო ხარჯებიც საამორტიზაციო ანარიცხებისა და ქონებაზე გადასახადების სახით, რომლებიც ითვლება ფიქსირებულ თანხებად. აღნიშნული დანახარჯები წარმოადგენს ბანკისთვის ბერკეტს, რომელიც მას აძლევს საოპერაციო შემოსავლების გაზრდის საშუალებას.

აღრე მსოფლიო საბანკო პრაქტიკაში მიღებული იყო, რომ ბანკს შეუძლია, განახორციელოს კონტროლი დეპოზიტების მოდინებაზე, როდესაც მიღებულია გადანყევითება, თუ ვისზე გაიცეს შეზღუდული მოცულობის ნაღდი საკრედიტო რესურსი და თუ როგორი უნდა იყოს სესხის პირობები. ასეთ მიდგომას თავისი ლოგიკა ჰქონდა, რომელიც დამახასიათებელი

იყო იმ დროისთვის: იმ დროს ნებისმიერი სახის დეპოზიტი, დეპოზიტზე შემოთავაზებული საპროცენტო განაკვეთი და იმ ფონდების სხვა წყაროები, რომელთა მოზიდვაც ბანკს შეეძლო, მკაცრად რეგულირდებოდა სახელმწიფოს მიერ.

ბანკებს ჰქონდათ შეზღუდული უფლებები სახსრების წყაროების თავისუფალი ფორმირების მიმართულებით, ხოლო ბანკის მმართველის როლი ძირითადად უკავშირდებოდა აქტივების მართვას. თუმცა, რადგან აქტივების დიდი ნაწილი კრედიტებში ბანდდებოდა, ბანკების ძირითადი მოთხოვნილებები ლიკვიდურ სახსრებზე კმაყოფილდებოდა კრედიტების გონივრული მართვის ხარჯზე.

თუმცა, კრედიტები ყოველთვის როდი ითვლება თვითლიკვიდირებად აქტივებად, განსაკუთრებით, თუ ეკონომიკა კრიზისის მდგომარეობაშია. ასეთ შემთხვევებში საჭირო ხდება ზოგიერთი სახის სესხის რესტრუქტურიზაცია, რის შედეგადაც ხდება სახსრების ახალი წყაროების მოძიება მათი მხარდაჭერის მიზნით.

მიუხედავად ზემოთქმულისა, დაკრედიტების შედეგად მოგების მიღების საშუალება მაინც არსებობს: ბანკს შეუძლია, გასცეს კრედიტების გარკვეული ნაწილი ხანგრძლივი ვადით, მაგრამ ასეთი ნაბიჯისთვის საჭიროა დაფინანსების ახალი წყაროები, გარდა ტრადიციული ლიკვიდური აქტივებისა და მოკლევადიანი დეპოზიტებისა და შედეგად, ახალი მიდგომები აქტივებისა და პასივების მართვის მიზნით.

საბანკო ბიზნესის თანამედროვე თეორიაში აქტივებისა და პასივების მართვა განიხილება, როგორც საბანკო ბალანსის მართვის კოორდინირებული პროცესი, რომელიც ითვალისწინებს პროცენტის განაკვეთისა და ლიკვიდურობის ცვლილების ალტერნატიულ სცენარებს.

აქტივებისა და პასივების მართვის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ იგი საკრედიტო პორტფელის ამჟამად გამოყენებულ მეთოდებს აერთიანებს ბანკის ბალანსის მართვის ერთიან პროცესად და არ წარმოადგენს მისი ცალკეული ნაწილების მართვას.

ლიტერატურა:

1. ასათიანი ვლ. , ცაავა გ. – კომერციული ბანკის საქმიანობის ფინანსური ანალიზი - თეორია, მეთოდები და პრაქტიკა. თბილისი , გამომცემლობა „დანი“ 2014, - 500 გვ.
2. ბურდიაშვილი რ. – ბუღალტრული აღრიცხვა ბანკებში. – თბილისი, გამომცემლობა „პოლიგრაფისტი“, 2013.
3. ელიავა ლ. – საბანკო კრიზისების პროგნოზირება. გამომც. „დარბეგი“, 2013 – 403 გვ.
4. ცაავა გ. – ფინანსური ინჟინერია, ლექციების კურსი – თბილისი, გამომცემლობა „უნივერსალი“, 2013 – 665 გვ.
5. ხანთაძე გ. ცაავა გ. – საბანკო ოპერაციები (სახელმძღვანელო). თბილისი გამომცემლობა „დანი“, 2012, 400 გვ.
6. Щегорцев В. Л., Таран В.А. Деньги, кредит, банки: учебник для вузов/ под ред. проф. В.А Щегорцева. - М-ЮНИТИ-ДАНЛ, 2005 -223с.

REFERENCES:

1. Asatiani, G. Tsaava - Financial analysis of commercial bank's activity – Theory, Methodology and practics. Tbilisi, Publishing house “DANI” 2014, 500pg. (In Georgian Language).
2. R. Burdiashvili – Accountings in Banks. – Tbilisi, Publishing house “POLIGRAPHISTI”, 213p. (In Georgian Language).
3. L. Eliava – Forecasting of banking crises. Publishing house “DARBEGI”, 2013. 403pg. (In Georgian Language).
4. G. Tsaava – Financial engineering, Course of lectures – Tbilisi, Publishing house “UNIVERSALI”, 2013. 665pg. (In Georgian Language).
5. G. Khantadze, G. Caava – Textbook – Banking operations. Tbilisi, Publishing house “DANI”, 2012, 400pg. (In Georgian Language).
6. V. L. Shegortsev, V. A. Taran. – Textbook for Universities: Money, Credits, Banks. Publishing house “M-Unity-DANL” 2005. 223pg.

ECONOMIC ANALYSIS OF QUALITY OF THE ASSETS IN COMMERCIAL BANKS

Aleko Kutateladze, GTU, Professor
Zurab Chkhaidze, GTU, PhD Student

There are a number of books, monographs and scientific articles published about the problems of the quality of material production, social production and services. However, the banking sector is considered as a peculiar branch of economy with regularities typical to it only.

The quality of assets is the set of properties guaranteeing the recurrence of the monetary funds invested by the bank within the agreed term and by considering the accreted value due to the bank.

The modern theory of banking considers the assets and liabilities management as a coordinated process of controlling the bank balance considering the alternative scenarios of the changes in the interest rates and liquidity.

The essence of the assets and liabilities management lies in that it consolidates the currently used methods of a credit portfolio as a single process of the bank balance control rather than meaning the management of its separate parts.

Keywords: Commercial Bank, Assets, Liabilities, Asset quality, Economy, Quality of Products, Deposits.